

דלל שכיח שיבדק במקום אחד רק בִּתְקוּפָתוֹ וְלֹא יִתְקַן בְּמִלְתָּא דְלִישָׁא, וּמִלְשׁוֹן הַגַּמ' הָהוּא דֵּשׁ בְּעִירוֹ הוּא, נְמִי מְשַׁמֵּעַ כֵּן וְלִישָׁא:

במשנה אף בלכנים לא יעבור לאורח משמע דכ"ס דבלכנאים לא יעבור וזה אין מובן דבלכנאים למה לא לישתרי. ע"כ נראה לפרש איפכא דכיון דבלכנאים אינו רוצה להכי לא יעבור אפי' בלכנים ומינה דאם חזר בו ועבר בלכנאים הותר לו אף בלכנים כגיל [ומ"ש הט"ז (ס"י כ"ג ס"ק ח')] דכי הדר ואמר הריני מתפלל בלכנאים פשיטא דלא יעבור י"ל דהיינו דוקא לשיטת הרמב"ם והמחבר שם דדוקא בלכנאים תפלה לא יעבור ומשמע שכי' הט"ז דכיון דאין דרך בני אדם לחזור מדיבורו ודאי מיראת בני אדם חזר, אבל לשיטת הראב"ד דגם בתפלות אחרות לא יעבור שפיר י"ל כגיל דאם חזר בו אח"כ מותר לעבור [ועי' בט"א שהאר"ך לדמות קד דהבא להבוא למוך הגומא ע"ש, ולע"ד ל"ד כ"ל דאפי' להרמב"ם דפ"ל שם שחיטתו משום דחוששין שמא מין הוא היינו משום דעבד כמעשה מין אבל הבא לא עשה מעשה איסור ולא חמיר כל כך וכן לרש"י דמתיר הכס שחיטתו ג"כ לק"מ דהבא רק לעבור לפני רבים פסלוהו אבל לא לאסור שחיטתו מהאי חששא :

שם במתני' איפן זהב כו' פי' רש"י והרע"ב משום דכתי' למען תהי' תורת ה' בפיך מן המותר בפיך, נראה לפרש דכיון דדרשו מן המותר בגי' ממילא משמע דהיא מידי דאכילה דהיינו עור ולא מחנוז דלאו מידי דאיסור והיתר אית בי', ובהכי מסולק מה שהקבו המפרשים דזהב לאו מידי דאיסור הוא ע"ש [בשו"ת נוג"י (ס"י א') ובהוס' רעיקא וברוח' שלו] :

שם במתני' ונתנו על בית אונקלי ה"ז דרך החילונים פי' רש"י דבעינן לך לאות ולא לאחרים לאות. נראה לפרש דמזה מובח דלר"ך להיות על בשרו ולאפוקי מדעת החילונים להיות על הבגדים ולכך נהי דאפי' אי מגלה לבשו לית לן בה אבל לא שיהיו על הבגדים דהוא לאחרים ולא [במקום המונע] לו כגיל ומוישוב מה שהקשה הט"א ע"ש :

בתום ד"ה סכנה פר"ת בשעת הסכנה יכול להסתכן בזמן כו' נראה דהי' קשה לר"ת למאי דהוי ס"ד דגמ' לפרש פגולה שאינה מרובעת אבל במקום מושבן אינה עגול א"כ לאו סכנה היא לכך כו' פי' זה ופי' רש"י שלא תכנסו בראשו הוא להסתכן הגמ' ומסולק קושית הט"א ע"ש :

די כ"ה בגמ' אר"ת הכל צדי שמים כו' משום דמיייתי ההיא דנחית קמ"י דר"ח מיייתי נמי להא דר"ח וכן הוא בפ"ה דברכות. מיהו בהא דמקשה הגמ' הבא מכלל ד"ש מילתא זוטרתא היא ניהא דמקשה מכת סברא אבל שם בברכות פריך הגמ' הכי אע"י מילתא זוטרתא והא אר"ת בשם רשב"י אין להקב"ה בבית גגויו אלא אולר כל י"ש שנאמר יראת ה' היא אולרו וקשיא לן דלפ"ז מה מתוך הגמ' לגבי משה מילתא זוטרתא היא א"כ למאי אין להקב"ה רק י"ש הא איכא הני מילי רבתי דמרע"ה. אכן נראה דלק"מ דבאמת הכתוב מסיים מדרגות הרבה ליראה ולאברהם ולעבוד את ה' בכל לבבך רק דכ"ז בא ע"י יראת שמים וממילא הא דיראת ה' היא אולרו של הקב"ה הוא משום דממילא מובעת הירא שמים לעלות בכל המדרגות שאחר יראת שמים, אך כוונת המקשן היא דמזה גופי' מוכח ד"ש לאו מילתא זוטרתא היא כיון דסוף סוף מיייתי לי' לכל הני מדרגות שיהי' עיקר חלקו ואולרו של הקב"ה ולא כל אדם זוכה לזה ואיך קרי לי' מילתא זוטרתא וע"י מהני דא"כ דלמאן דלא זכה כלי גדול הוא רק משרע"ה שהי'

דאפי' בקביעות התיירו לו להיות נושא כפיו מטעם דהי' המפטיר א"כ טובא קמ"ל [דאפי' לא נתמלא זקנו נושא כפיו בקביעות], אכן מלשון הרמב"ם בפ"ה מ נראה דקטן דמתני' היא שלא נתמלא זקנו דלהני מילי קטן מיקרי [וכן כ' הרמב"ם בה' כ"כ (פט"ו ה"ד) ע"ש וא"כ בכה"ג נמי אביו או רבו עוברין על ידו] :

שם במשנה ואם הי' קטן אביו או רבו עוברין על ידו, בס' ט"א מרייק דדוקא לענין לעבור לפני התיבה זוכין בשביל הקטן, ולא ראה פי' המשניות להרמב"ם דמשמע מלשונו דכל הני מילי דלעיל זוכין אביו ורבו ע"ש, גם מה שהקשה בט"א דסיפא דקטן אינו עובר לפני התיבה ואינו נושא כפיו מיותר ע"ש שדחוק בחנם דבאמת לק"מ דבריטא היא דבקטן מפני כבוד האיבור אינו זוכה להקדים להני מילי ע"י שהוא המפטיר ודינו ככל האיבור אבל לא שיהי' אסור לעבור ולישא כפיו להכי תני סיפא וזה פשוט :

שם במשנה ר"י אומר מי שלא ראה מאורות כו'. למאי דאמרין בגמ' טעמא דר"י לפי שאין לו הגאה מן האור לאו דוקא דלא יפרוס דלעלמא ג"כ א"י לבדך ברכת יוצר אור, ול"ל דנקט הכי לה' זה דת"ק [ואפשר נמי דקמ"ל דרשות א"י להוליא בר חיובא דרבנן שנחמקו בזה התום בריה (ל"ג) ע"ש, אכן י"ל דכיון דא"י לבדך גם רשות לא הוי דברכה שא"ל היא] :

שם בגמ' א"ב דעבד בחנם פירש"י שאין העבד לפני התיבה נוטל שכר וקשה דבהא דנושא כפיו מה שכר שייך, והי' נראה לפרש דעבד בחנם היינו שמרובה להפטיר אפי' לא יתנו לו אלא הדברים דפרישת שמע ולעבור לפני התיבה ולישא כפיו וליבא אנלווי מ"מ לר"פ מבדלין אורתו בהני מילי :

בתום ד"ה ואם היו כו' והא שאנו מתרגמין הפעורות של פסח כו' י"ל דלהכי מתרגמין בפסח פר"ת ויאמר יהושע כדי להוליא מלבן של דדוקים באומרים דהפ' ממחרת השבת היא שבת בראשית ושם כ' להדיא ממחרת הפסח כמ"ש הרמב"ם ז"ל [בה' תו"מ (פ"ז ה"א) להוכיח מהם שלא כדעת הטועים ע"ש] :

בר"ה מי שלא ראה כו' סומא פטור מן המלות ולולי דברייהם הי' נלפע"ד דהני מילי דברכות ותפלות דרבנן דמוסברא תיקנו לשבח ליוצרינו ית' א"כ הוי כמו שאף הם הי' בלחות הנס ודומה למגילה דנשים חייבות ורק במלות דגוה"כ ניכסו סומא פטור אבל הקצתא דרבנן גם כ"י איתניהו [ואע"פ דבקי"ש פטור מ"מ בברכות ק"ש חייב כגיל ולפ"ז נכס נמי חייבות בברכות ק"ש מטעם כגיל, אך המג"א (ס"י ע') כ' דפטורות ע"ש] :

ע"ב בגמ' קטן פוחח כו' פי' רש"י גדול אסור משום ולא יראה כך ע"ד או דילמא לא פלוג במתני' בין קטן ובין גדול. בט"א תמה דהבא הלא טעמא משום ערות דבר ובמתני' פי' משום כבוד ליבור אבל ז"א קושית דבמתני' פי' למסקנת הגמ' דאפי' קטן אסור משום כבוד ליבור, אך בסוף לשון רש"י יש לגמגם דמשמע דמטעם לא פלוג אסור קטן ובגמ' מסקינן משום כבוד ליבור, ונראה דגם כוונת רש"י הכי היא רק דכיון דלא פלוג במתני' ממילא ודאי טעמא אחרינא היא ולא משום ערות דבר :

שם בגמ' ורבנן אית ל"י הגאה כר"י כו' קצת ל"ע בלשון הרמב"ם בפ"י המשניות דכ' הטעם שנהנה מפעולות הנעשות ע"י המאורות ודלא כסוגיא דגמ' דהבא :

שם בגמ' ואם הי' דש בעירו מותר אפסח דכל שהוא דש בעירו טוב מותר בכל המקומות משום